

## 19. Työnvälitys<sup>1)</sup>

### Työmarkkinat

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

V:n 1953 lopussa alkanut suotuista taloudellinen kehitys jatkui edelleen vuosina 1954 ja 1955. Ennen kaikkea vientiteollisuuden parantuneitten menekki-suhteiden johdosta työllisyystilanne muodostui kertomusvuonna poikkeuksellisen edulliseksi. Tämän takia on v:n 1954 lopulla Helsingissä todettu työvoiman tarjonnan ja kysynnän tasapainoisuus muuttunut eräillä suhdanneherkillä aloilla siten, että työvoiman kysyntä ylitti tarjonnan, mikä osaksi vaikeutti tavanomaista työnvälitystoimintaa. Kertomusvuoden lopussa on kuitenkin jo ollut havaittavissa suhdannenousun hidastumista, mikä ei kuitenkaan vielä ole lainkaan vaikuttanut työtilanteeseen.

### Työnvälityslautakunta

*Lautakunnan kokoonpano.* Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna lehtori H. E. Vilkkemaa ja varapuheenjohtajana toimittaja L. J. Nurmi. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sosiaalijohtaja E. T. Rusama ja johtaja E. M. Sorvari sekä työntekijöiden edustajina toimitsijat K. A. Lindgren ja V. E. Pulkkinen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat, varatuomari H. G. H. Hallberg ja diplomi-insinööri V. J. Hintikka sekä työntekijöiden edustajat toimitsijat H. T. Brask ja H. O. Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaupunginjohtaja O. A. Tuurna.

*Lautakunnan kokoukset.* Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna kuusi (v. 1954 viisi) kokousta ja käsiteltiin näissä yhteensä 78 (51) asiaa. Lautakunta on käsitellyt toimialaansa kuuluvia asioita antaen niistä lausuntoja kaupunginhallitukselle ja palkkalautakunnalle sekä muille kaupungin hallintoelimille.

### Työnvälitystoimisto

*Osastojako.* Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuivat kolmeen alaosaan, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyöntekijöiden alaosaan sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöntekijöiden sekä puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosaan. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto.

*Henkilökunta.* Työnvälitystoimiston johtajana toimi kertomusvuonna filosofian maisteri E. S. Seppälä, jonka elämä päättyi joulukuun 14. päivänä. Samalla päättyi myös

<sup>1)</sup> Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa.

erittäin rikas elämäntyö, jota johtaja Seppälä menestyksellisesti suoritti lähes kahden vuosikymmenen ajan ei ainoastaan Helsingin kaupungin vaan koko maan työnvälitystoiminnan kehittämiseksi.

Kirjaajana toimi neiti S. Solje, toimistoapulaisena rouva S. Siimes ja ylivahtimestarina herra V. O. Kauhanen sekä 30. 6. 1955 lähtien herra V. Vesterinen.

Yleisessä miesosastossa toimi rakennus- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra W. O. Ahtio ja toimentajana herra A. S. Kättö, metalli- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra V. J. Lähikari ja toimentajana herra R. J. Ryöti, sekatyöntekijäin alaosaston hoitajana herra T. T. Leander ja toimentajana herra M. O. Turunen. Yleisessä naisosastossa toimi kotiapulaisten alaosaston hoitajana neiti S. A. M. Rechartt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosaston hoitajana filosofian maisteri K. I. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöntekijäin alaosaston hoitajana neiti L. A. Ahkia.

Henkisen työn osaston johtajana toimi filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki. Apulaisosastonjohtajina olivat neiti H. L. Koski ja hovioikeuden auskultantti H. E. Quick sekä 1. 9. alkaen lainopin kandidaatti H. T. Elomaa, insinööri- ja teknikkovälityksen hoitajana diplomi-insinööri E. Aakenus ja 1. 8. lähtien insinööri J. T. Mättö, toimentajina rouvat A. D. Ekroth, H. L. Kantola ja R. M. Salo, A. V. Seppälä, M. E. Turunen sekä neiti H. M. O. Venäläinen. Ylioppilaskoulutuksen hoitajana oli herra P. Savolainen ja toimistoapulaisena neiti A. Pirhonen.

Nuoriso-osaston johtajana toimi filosofian maisteri W. Mattlar. Ammatinvalintapsykologina oli filosofian maisteri M. V. T. Samooja, ammatinvalintasosiologina filosofian lisen-siaatti H. A. Turja, apulaispsykologeina kasvatustieteen kandidaatti K. V. Multimäki ja filosofian maisteri L. M. Routio, sosiaalipsykologina filosofian maisteri M. T. Tuukkanen, assistentteina filosofian maisterit A. I. Hiitonen, M. J. S. Huttunen, P. H. Hägglund, S. T. Kamu, A.-M. Palmén, E. I. Pirhonen, L.-J. Schalin sekä herrat J. K. Mäkinen ja K. Takala. Osastonhoitajana oli valtiotieteen maisteri M. S. Järvenranta. Toimentajina olivat rouvat A. E. Berglund, T. K. Petäjäniemi ja E. J. Suhonen, neidit D. A. D. Andersson ja A. M. Weckman. Nuoriso-osaston vahtimestarina oli herra A. V. Heinonen.

Henkisen työn ja nuoriso-osaston yhteisinä viranhaltijoina olivat konekirjoittajat, rouvat S. H. E. Rehn ja A.-L. Talvio ja puhelinkeskuksen hoitaja M. A. Winkler.

Merimiesosaston johtajana toimi ekonomi N. B. Mattsson, naisten alaosaston hoitajana neiti A. Ahovaara, toimentajina herrat P. J. F. Tötterström ja K. B. Vajo.

Maatalousosaston johtajana toimi metsänhoitaja M. Valtonen.

Ravintolaosaston johtajana toimi herra E. O. Auer, toimentajina neidit E. Saarela ja A. I. Vitikka sekä rouva I. M. Nieminen.

*Kustannukset.* Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 48 802 121 mk (v. 1954 40 354 326 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan olivat 48 507 443 mk (39 968 225 mk).

*Kirjeenvaihto.* Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna ja v. 1954 selviää seuraavasta:

| Osasto                     | V. 1955                       |                       | V. 1954                       |                       |
|----------------------------|-------------------------------|-----------------------|-------------------------------|-----------------------|
|                            | k i r j e i t ä<br>saapuneita | l ä h e t t e t y j ä | k i r j e i t ä<br>saapuneita | l ä h e t t e t y j ä |
| Yleiset osastot .....      | 2 838                         | 2 041                 | 3 384                         | 2 302                 |
| Henkisen työn osasto ..... | 1 710                         | 3 459                 | 1 449                         | 2 669                 |
| Nuoriso-osasto .....       | 1 542                         | 7 728                 | 2 024                         | 5 668                 |
| Merimiesosasto .....       | 3 101                         | 1 304                 | 2 495                         | 1 437                 |
| Maatalousosasto .....      | 770                           | 939                   | 730                           | 1 142                 |
| Ravintolaosasto .....      | 1 332                         | 7 123                 | 1 386                         | 4 608                 |
| Kaikkiaan                  | 11 293                        | 22 594                | 11 468                        | 17 826                |

*Huoneistot.* Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto olivat Aleksanterinkadun 1:ssä ja merimiesosasto Satamakadun 2:ssa. Henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto toimivat Unioninkadun 20:ssä. Ylioppilaskoulutus toimi edelleen Suomen Ylioppilaskuntien Liiton huoneistossa Uudessa Ylioppilastalossa.

*Työnhakemukset.* Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun

asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 58 503 (v. 1954 64 990), josta miesten 31 525 eli 53.4 % (34 185 eli 52.6 %) ja naisten 27 251 eli 46.6 % (30 805 eli 47.4 %). Työnhakemusrivun vähennys oli 6 487 eli 10.0 %. Miesten luvussa oli vähennystä 2 933 eli 8.6 % ja naisten luvussa 3 554 eli 11.5 %. Syitä muutoksiin erikoisosastoilla käsitellään erikseen näiden osastojen kohdalla. Yleisillä mies- ja naisosastoilla aiheutti työnhakemusrivun pienenemisen työmarkkinatilanteen jatkuva paraneminen, mikä myös vaikutti sekä työpaikkatarjousten että työnvälityslukujen nousuun.

*Työnhakijat.* Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 27 320 (30 073), joista miehiä 14 747 eli 54.0 % ja naisia 12 573 eli 46.0 % (v. 1954 16 552 eli 55.0 % ja 13 251 eli 45.0 %). Työtä hakeneiden miesten luvussa oli vähennystä 1 805 eli 10.9 % ja naisten luvussa 988 eli 7.0 %. Työnhakijaluvun muutokset osastoittain osoittivat suurin piirtein samanlaisia vaihteluja kuin työnhakemuksetkin ja nekin johtuivat työmarkkinoiden parantumisesta. Yleisellä miesosastolla olivat vähennykset työnhakijaluvuissa: rakennusammattimiesten alaosa 2 590 — 1 816, metalliammattimiesten alaosa 1 675 — 1 449, sekatyöntekijöiden alaosa 2 560 — 1 830. Yleisellä naisosastolla olivat vähennykset: kotiapulaisten alaosa 500 — 442, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosa 835 — 566, puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosa 742 — 580.

*Työpaikkatarjoukset.* Koko toimistossa oli tarjottuja työpaikkoja 41 296 (36 899), joista miehille 19 317 eli 44.7 % (16 486 eli 44.7 %) ja naisille 21 979 eli 55.3 % (20 413 eli 55.3 %). Tarjottujen työpaikkojen kokonaisluvussa oli nousua edelliseen vuoteen verrattuna 4 397 eli 11.9 %. Miesten kohdalla oli nousu 2 831 eli 17.2 % ja naisten 1 566 eli 7.7 %. Kaikkien muiden osastojen työpaikkatarjousluku nousi paitsi maatalousosaston, rakennusammattimiesten, naispuolisten tehdas- ym. ammattityöntekijöiden sekä puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosaan.

*Työnvälitykset.* Kaikkiaan oli työnvälityksiä 31 333 (29 497), joista miesten 16 265 eli 51.9 % (14 489 eli 49.1 %) ja naisten 15 068 eli 48.1 % (15 008 eli 50.9 %). Miesten luvun nousu oli 1 776 eli 12.3 % ja naisten 60 eli 0.4 % ja kokonaisluvun 1 836 eli 6.2 %. Nousua oli kaikilla muilla osastoilla paitsi rakennusammattimiesten ja naisten alaosailla. Yleisen miesosaston välitysluvun muutokset olivat: rakennusammattimiesten alaosa, laskua 751 — 511, metalliammattimiesten alaosa, nousua 715 — 1 010, sekatyöntekijöiden alaosa, nousua 5 111 — 5 591. Yleisellä naisosastolla olivat muutokset: kotiapulaisten alaosa, laskua 402 — 358, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosa, laskua 727 — 505, puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosa, laskua 4 675 — 4 406.

Tarkemmat tilastotiedot käyvät selville eripainoksen taulukkoliitteestä.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 141.7 työnhakemusta (tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1954 176.1 ja v. 1953 210.8). Sataa työnhakemusta kohden oli 53.6 välitystä (v. 1954 45.4 ja v. 1953 39.0) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 75.9 välitystä (v. 1954 79.9 ja v. 1953 82.3). Luvut kuvastavat työmarkkinakehitystä ja osoittavat työtilanteen jatkuvasti parantuneen.

*Ylioppilasvälityksen,* joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluvat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja välitykset jakaantuivat eri osastojen tilastoihin ko. työpaikan laadun mukaan. Ylioppilasvälityksen toimittamia välityksiä oli kaikkiaan 687 (725), ja ne jakaantuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 448 (502), kotiapulaisten alaosa 90 (91), sekatyöntekijöiden alaosa 33 (42), metalliammattimiesten alaosa 71 (39), ravintolaosa 12 (32), tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosa 30 (9), puhdistus- ja aputyöntekijäin alaosa — (8), rakennusammattimiesten alaosa 2 (1) ja merimiesosa 1 (—).

*Erikoisosastot.* Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsi-

naiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina varatuomari Å. A. Heiniö ja kauppatieteiden maisteri A. P. Kauppinen sekä työntekijäin edustajina järjestösihteeri K. A. Kaski ja toimitsija A. A. Sainio. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina filosofian maisteri H. J. Hormio ja kanslianeuvos G. V. E. Sjöberg sekä työntekijäin edustajina toimittaja T. A. Kaiponen ja konttoristi L. S. Lehto. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki.

Edulliset taloudelliset suhdanteet antoivat leimansa henkisen työn eri alojen työmarkkinoille. Eräiden koulutusalojen liikatuotannon vaikutuksia oli kuitenkin vielä todettavissa.

Ylemmän oikeustutkinnon (lainopin kandidaattitutkinto) suorittaneiden keskuudessa vuosista 1948—1949 vallinneet sijoittumisvaikeudet jatkuivat, mutta talvikauden 1954/55 aikana oli valmistumisluku enää 133 oltuaan lukuvuonna 1950/51 235 ja lukuvuoden 1955/56 valmistumisluku todennäköisesti alittaa luvun 100, jonka on laskettu olevan riittävän alhainen työmarkkinatasapainon aikaansaamiseksi. Alemman oikeustutkinnon suorittaneista oli kuitenkin edelleenkin, kuten koko sodan jälkeisen ajan pientä puutetta. Heidän valmistumismääränsä oli 26.

Valtiotieteen kandidaattien kohdalla on työvoiman tarjonta keväästä 1950 lähtien suurin piirtein vastannut sen kysyntää, kuitenkin niin, että suhdanteista riippuen tilanne on vaihdellut lievän liikatarjonnan ja tasapainon välillä.

Ekonomien työmarkkinoiden muututtua epäedullisiksi syksystä 1952 lähtien on nimenomaan miesekonomien ollut entistä enemmän pakko sijoittua myyntitehtäviin, mikä yhdessä edullisten suhdanteiden kanssa on aikaansaanut sen, että ylituotannosta johtuva ylitarjonta on ilmennyt etupäässä vain alkusijoittumisvaikeutena.

Metsänhoitajien ja agronomien työmarkkinatilanne on valmistumislukujen supistuessa jatkuvasti parantumassa.

Korkeakouluinsinöörien kohdalla on koko sotien jälkeisen ajan ollut ylitarjontaa kemisti-insinööreistä, mutta tilanne on vuosi vuodelta hiljalleen parantunut. Suurin puute on ollut arkkitehdeistä ja rakennusinsinööreistä.

Oppikoulujen opettajista oli jatkuvasti puutetta, joka oli huomattavin matemaatikan, ruotsin ja englannin kielten kohdalla sekä pienin suomen ja historian opettajien kohdalla. Työvoiman puute tulee lähivuosina vähenemään uuden, pienemmin vaatimuksin suoritettavan opettajatutkinnon johdosta.

Kansakoulunopettajien paikansaanti on jatkuvasti ollut hyvä.

Papeista on puutetta syrjäisemmillä seuduilla.

Merkonomien puute oli melkoinen. Naiskonttoristien puute lisääntyi kertomusvuoden aikana jatkuvasti. Erikoistaitoja, kuten konekirjoitus- ja vieraiden kielten taitoja vaativia paikkoja oli vaikeata saada täytetyksi päteillä henkilöillä. Jopa molempia kotimaisia kieliä taitavista henkilöistä on ollut puutetta parin viime vuoden ajan.

Kertomusvuonna oli henkisen työn osaston alaosastojako seuraava: 1) virkamiehet ja järjestöjen toimihenkilöt, korkeakoulututkinnon suorittaneet ja opettajat; 2) insinöörit ja teknikot; 3) konttorihenkilöstö; 4) myynti- ja mainoshenkilöstö; 5) muusikot ja muut taiteilijat; 6) ylioppilaat. Ylioppilasvälitys toimi edelleen Ylioppilaskuntien Liiton huoneistossa välittäen opiskeleville ylioppilaille tilapäistöitä lukujen ohessa.

Osasto harjoitti jatkuvasti molempiin työmarkkinaosapuoliin kohdistuvaa propagandaa lehtiutisin ja -ilmoituksin, kirjeitse sekä henkilökohtaisen yhteydenoton kautta.

*Työnhakemukset.* Osastolle tehtyjen työnhakemusten luku oli 16 004 (18 431), joista miesten 7 058 eli 44.1 % (7 702 eli 41.8 %) ja naisten 8 946 eli 55.9 % (10 729 eli 58.2 %). Työnhakemusten luku aleni edellisestä vuodesta 2 427:llä eli 13.2 %. Miesten kohdalla oli alennusta 644 eli 8.4 % ja naisten kohdalla 1 738 eli 16.6 %.

*Työnhakijat.* Osaston työnhakijain luku oli 7 845 (8 695), joista miehiä 3 008 eli 38.3 % (2 484 eli 40.1 %) ja naisia 4 837 eli 61.7 % (5 211 eli 52.9 %). Miesten luku aleni 476:lla eli 13.7 % ja naisten 374:llä eli 7.2 %.

Luvut osoittavat, että työllisyys henkisen työn aloilla on jatkuvasti ollut hyvä. Työvoiman puute on edelliseen vuoteen verrattuna jatkuvasti kasvanut, nimenomaan naisten kohdalla, joiden työnhakemukset ovat lukumääräisesti laskeneet huomattavasti enemmän kuin miesten.

Naishakijain lukumäärä ei laskenut yhtä paljon kuin heidän työnhakemustensa luku-

määrä. Tämä johtuneet siitä, että avoimien paikkojen runsauden takia naiset saivat uudet paikkansa nopeammin kuin miehet ja ilman yrityksiä.

Kaikki nämä luvut kuvaavat työllisyystilanteen edullisuutta työnhakijaosapuolen kannalta. Samalla ne myös osoittavat, että aktiivinen työnvälitys myös huomattavan työvoiman puutteen aikana voi erittäin tehokkaasti palvella työmarkkinaosapuolia välitystuloksiin johtavalla tavalla.

Aloasastoittain tapahtuivat seuraavat muutokset: virkamiesvälityksen työnhakijaluku aleni 891—852, konttorihenkilöstön 3 954—3 746, myyntihenkilöstön 1 181—944, ylioppilasvälityksen 1 452—982, kun sensijaan insinööri- ja teknikkovälityksen kohosi 667—753 ja taiteilijavälityksen 550—588.

*Työpaikkatarjoukset.* Työpaikkatarjouksia tehtiin 6 496 (5 150), joista miehille 2 293 eli 35.3 % (1 853 eli 36.0 %) ja naisille 4 203 eli 64.7 % (3 297 eli 64.0 %). Miesten luku kohosi 440:llä eli 23.7 % ja naisten 906:lla eli 27.5 %.

*Työnvälitykset.* Työnvälityksiä suoritettiin 4 797 (3 955), joista miesten 1 896 eli 39.5 % (1 558 eli 39.4 %) ja naisten 2 901 eli 60.5 % (2 397 eli 60.6 %). Miesten välitysluku kohosi 338:lla eli 21.7 % ja naisten 504:llä eli 21.0 %.

Aloasastoittain tapahtui työnvälitysten luvussa seuraavia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna: nousua oli konttorihenkilöstön välityksessä 1 731—2 094, insinööri- ja teknikkovälityksessä 110—215, taiteilijavälityksessä 1 095—1 346, virkamiesvälityksessä 114—219 sekä myyntihenkilöstön välityksessä 403—476, laskua tapahtui ylioppilasvälityksessä 502—447.

Ylioppilasvälityksen toimittamat välitykset jakaantuivat seuraavasti: opetustoimi 84 (102), teknilliset alat 8 (9), liike- ja toimistoala 338 (372), terveyden- ja sairaanhoito 2 (4), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 7 (4), kirjallinen ja taiteellinen toiminta 8 (11).

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 246.4 (357.9) työnhakemusta.

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 30.0 (21.5) välitystä ja sataa työpaikkatarjousta kohden 73.8 (76.8) välitystä.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 9 977 100 (8 410 847) mk.

**Nuorisosaston** (nuorisovälitys ja ammatinvalinnanohjaus) toimikunnan tehtävänä on ohjesäännön mukaisesti erityisesti valvoa, että työnhakija, mikäli mahdollista, osoitetaan työhön, jossa hän ansion lisäksi saa tilaisuuden sellaisen ammatin oppimiseen, missä hänellä on kehitys- ja vastaisia ansiomahdollisuuksia sekä huolehtia siitä, että työnhakijalle, mikäli mahdollista annetaan tarpeellista ammatinvalinnanohjausta. Tämän tehtävänsä täyttämiseksi nuorisosasto huolehtii kiinteässä yhteistyössä koululaitoksen kanssa yleisohjauksen ja soveltuvuustutkimuksen järjestämisestä jatko- ja keskikouluissa. Täten luodaan pohja osaston virkailijoiden antamalle henkilökohtaiselle ohjaukselle ja työhönsijoittamiselle, jonka jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus täydentää. Tärkeän osan osaston työstä muodostivat erilliset valintakokeet ja toiminnan kehittämiseen tähtäävä tutkimustyö.

Varsinaisia jäseniä toimikunnassa olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina diplomi-insinööri G.H.M. Burmeister ja kauppatieteiden maisteri E.V. P. Varanko, työntekijäin edustajina apulaisosastopäällikkö O. E. Viljanen ja luennoitsija H. O. Helkavuori sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana pastori A. A. W. Palmgren. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina sosiaalineuvos A. Kaskela ja varatuomari T. V. Sivula, työntekijäin edustajina toimitsija H. T. Brask ja toimitsija I. E. Mattila sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana toimittaja E. Wiksten. Toimikunta kokoon-tui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Erityisesti ammatinvalinnanohjaustoimintaa kehittävänä elimenä toimi edelleen kaupunginhallituksen asettama ammatinvalintakomitea, jonka puheenjohtajana oli rahoitustoimenjohtaja E. J. Waronen. Komitean esityksestä kaupunginhallitus asetti kuitenkin 1. 12. 1955 komitean laatimaan ehdotusta työnvälitystoimiston ohjesäännön muuttamisesta siten, että nuorisosaston toimikunnalle voitaisiin antaa sellainen kokoonpano, että se tähänastista paremmin soveltuisi ammatinvalinnanohjausta valvovaksi ja sen toimintamuotoja kehittäväksi elimeksi, jolloin samalla ammatinvalintakomitea voitaisiin lakkauttaa.

Nuorisosaston johtajana oli filosofian maisteri W. Mattlar.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei voitu pitää kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osas-

ton asiakkaina esiintyi siten aikuisiakin henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja.

*Yleisohjaus.* Yhteistyössä koulujen kanssa järjestettiin kansakoulujen jatkoluokilla ja kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen ylimmällä luokalla ammatinvalintakomitean julkaisuja »Valitsemme ammattia» (»Vi väljer yrke»), »Minä ja ammatit» (»Yrket och jag»), »Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen» (»Yrkesutbildning efter folkskolan») sekä »Keskikoululaisen ammatinvalinta» (»Yrkesvalet i mellanskolan»). Kansakoulujen VI luokkalaisille jaettiin ammatinvalintakomitean julkaisua »Mihin nyt?» (»Vilken väg?»), jonka tarkoituksena on selvittää kansakoulun VI luokan jälkeen avautuvia koulutusmahdollisuuksia.

Oppilaiden tutustuttaminen em. aineistoon tapahtui kansakoulujen jatkoluokilla opetusohjelman puitteissa luokan opettajien toimesta, keskikouluissa sen sijaan pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella, erityisten yhdysopettajien avulla. Ammatinvalinnanohjauksen virkailijat aloittivat säännöllisesti valistustoiminnan pitämällä kouluissa toiminnan tarkoitusta selostavia oppitunteja, yhteensä 302 (183).

Mainittuun kirjallisuuteen perustuvaa valistustoimintaa täydennettiin osaston organisoimalla laajalla koululaisretkeilyllä teollisuus- ym. laitoksiin sekä elokuva- ja rainaesityksillä. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaikkiaan 791 (836) eri koululaisretkeä 121 (120) retkikohteeseen. Kevät- ja syyslukukauden aikana osallistui näihin retkiin 8 760 (8 593) oppilasta, vastaten jatkokoululaisten osalta kahta vuosiluokkaa. Elokuva- ja rainaesityksiä pidettiin 416 (227). Osaston hallussa on nyt 7 elokuvaa, 26 rainaa ja kaksi ammatteja esittävää kuultokuvasarjaa. Kahteen mykkäelokuvaan sekä kaikkiin rainoihin liittyy tekstiselostuksia, joista eräitä painettujakin. Lisäksi oli kertomusvuonna käytävissä muutamia Aslavarolla saatuja elokuvia. Yhteistyössä Finlandia Kuva Oy:n kanssa voitiin eräisiin kouluihin järjestää ammatinvalinnanohjausta palvelevia varsinaisia opetuselokuvatunteja.

Pohjaa luovaan yleisohjaukseen liittyivät myös vanhempienilloissa pidetyt esitykset ammatinvalinnanohjauksesta sekä vanhempien vastaanotot henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä. Edellisiä oli kertomusvuonna 19 (28).

*Soveltuvuuden selvittäminen.* Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuoden aikana psykologisia joukkokokeita kouluissa 2 952 (2 733) oppilaan kohdalla. Lisäksi suoritettiin 152 (223) yksilökoetta. Viimeksimainittuun lukuun sisältyy kuitenkin pääasiallisesti koulunsa päättäneitä henkilöitä. On syytä todeta, että työvoiman vähyyden takia on varsin suuri määrä yksilötutkimukseen pyrkiviä henkilöitä pitänyt kääntymää takaisin. Lääkärinlausunnot hankittiin 2 939 (2 910) koululaisesta. Opettajat antoivat omia lausuntojaan 2 909 (2 890) jatkokoulun ja oppikoulun oppilaasta sekä lisäksi 525 (439) työhön pyrkivästä ammattikoulun oppilaasta. Kaikki koululaiset saivat lisäksi opettajien ohjaamina ja yhteistyössä vanhempiensa kanssa kirjallisesti esittää ammatintoiveensa perusteluineen henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Kansakoulujen 8-luokkalaisten testaus suoritettiin kertomusvuonnakin vasta kevätlukukaudella, jolloin ko. oppilaat ovat varttuneempia. Täten saadaan myös laaja oppikoulumateriaali kokonaisuudessaan käsitellyksi ennen kansakoulutestauksen alkamista, mikä helpottaa vuosittain kasvavan testausaineiston aiheuttamaa vaikeaa tilanahtautta.

Edellämainittujen selvitysten ja toimenpiteiden pohjalta osaston virkailijat antoivat kouluissa käydessään henkilökohtaista ohjausta 2 764 (2 838) jatkokoulun ja keskikoulun oppilaalle. Muita ensikertalaisia ohjattavia oli 750 (996). Uusintakäyntejä osastolla oli 832 (736), edustajien kautta neuvoa pyytäneitä 358 (598), kirjeellisesti neuvottuja 351 (247) ja puhelimitse neuvottuja 993 (811) eli kaikkiaan 6 048 (6 226).

*Nuorison työnvälitys.* Kuten jo edellä mainittiin nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojään, eikä ole siis välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna 6 130 (6 886) työnhakemusta, joista poikien tekemiä 3 101 (3 541) eli 50,6 (51,4) % ja tyttöjen tekemiä 3 029 (3 345) eli 49,4 (48,6) %. Runsaimmin tehtiin uusia työnhakemuksia huhti-kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät sijoittumaan työhön.

Työnhakemusten määrä vähentyi poikien osalta edelliseen vuoteen verrattuna 440:llä eli 12.4 % ja tyttöjen osalta 316:llä eli 9.4 %. Kokonaisvähennys oli 756 eli 11.0 %.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 4 025 (3 974), joista poikia 1 954 (1 994) eli 48.5 (50.2) % ja tyttöjä 2 071 (1 980) eli 51.5 (49.8) %.

Työnhakijat vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna poikien osalta 40 eli 2.0 % ja lisääntyivät tyttöjen osalta 91 eli 4.6 %. Kokonaislisäys oli 51 eli 1.3 %.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri työaloille kuvaa seuraava taulukko:

| Ammattiala                       | Pojat | %     | Tytöt | %     | Yhteensä | %     |
|----------------------------------|-------|-------|-------|-------|----------|-------|
| Maatalous .....                  | 4     | 0.2   | 3     | 0.1   | 7        | 0.2   |
| Teollisuus ja käsityö .....      | 558   | 28.6  | 104   | 5.0   | 662      | 16.4  |
| Rakennustyöt .....               | 7     | 0.4   | —     | —     | 7        | 0.2   |
| Henkinen työ .....               | 83    | 4.2   | 835   | 40.3  | 918      | 22.8  |
| Liikenne .....                   | 284   | 14.5  | —     | —     | 284      | 7.0   |
| Ravintola- ja hotelliliike ..... | 2     | 0.1   | 10    | 0.5   | 12       | 0.3   |
| Taloustoimet .....               | —     | —     | 116   | 5.6   | 116      | 2.9   |
| Erinäiset toimet .....           | 1 016 | 52.0  | 1 003 | 48.5  | 2 019    | 50.2  |
| Yhteensä                         | 1 954 | 100.0 | 2 071 | 100.0 | 4 025    | 100.0 |

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia 20.5 % (39.2).

*Työpaikkatarjoukset.* Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 4 885 (3 748), joista pojille tarkoitettuja paikkoja 2 381 (1 740) eli 48.7 (46.4) % ja tytöille tarkoitettuja 2 504 (2 008) eli 51.3 (53.6) %. Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjousten lukumäärä nousi 1 137:llä eli 30.3 % (poikien kohdalla 641 eli 36.8 % ja tyttöjen kohdalla 496 eli 24.7 %). Työpaikkatarjousten huomattava lisääntyminen verrattuna työnhakemusten määrän vähentymiseen on osoituksena nuorten työmarkkinoilla vuoden aikana vallinneesta täysoylyssyydestä.

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

| Ammattiala                       | Pojat | %     | Tytöt | %     | Yhteensä | %     |
|----------------------------------|-------|-------|-------|-------|----------|-------|
| Maatalous .....                  | 7     | 0.3   | 5     | 0.2   | 12       | 0.2   |
| Teollisuus ja käsityö .....      | 643   | 27.0  | 212   | 8.5   | 855      | 17.5  |
| Rakennustyöt .....               | 13    | 0.5   | —     | —     | 1        | 0.3   |
| Henkinen työ .....               | 97    | 4.1   | 832   | 33.2  | 929      | 19.03 |
| Liikenne .....                   | 204   | 8.6   | —     | —     | 204      | 4.2   |
| Ravintola- ja hotelliliike ..... | —     | —     | 29    | 1.2   | 29       | 0.6   |
| Taloustoimet .....               | —     | —     | 431   | 17.2  | 431      | 8.8   |
| Erinäiset toimet .....           | 1 417 | 59.5  | 995   | 39.7  | 2 412    | 49.4  |
| Yhteensä                         | 2 381 | 100.0 | 2 504 | 100.0 | 4 885    | 100.0 |

100 työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 125.5 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1954 183.7 ja v. 1953 231.7. Luvun pieneneminen osoittaa tasaantunutta työmarkkinatilannetta.

Työväilytysten yhteissumma oli kertomusvuonna 3 005 (2 740), josta poikien välytyksiä 1 557 (1 375) eli 51.8 (50.2) % ja tyttöjen 1 448 (1 365) eli 48.2 (49.8) %. Välytykset lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna 265:llä eli 9.7 % (poikien osalta 182 eli 13.2 % ja tyttöjen osalta 83 eli 6.1 %).

Työväilytykset jakaantuivat eri ammattialoille seuraavasti:

| Ammattiala                       | Pojat | %     | Tytöt | %     | Yhteensä | %     |
|----------------------------------|-------|-------|-------|-------|----------|-------|
| Maatalous .....                  | 5     | 0.3   | 2     | 0.1   | 7        | 0.2   |
| Teollisuus ja käsityö .....      | 436   | 28.0  | 126   | 8.7   | 562      | 18.7  |
| Rakennustyöt .....               | 11    | 0.7   | —     | —     | 11       | 0.3   |
| Henkinen työ .....               | 69    | 4.4   | 549   | 37.9  | 618      | 20.6  |
| Liikenne .....                   | 200   | 12.9  | —     | —     | 200      | 6.7   |
| Ravintola- ja hotelliliike ..... | —     | —     | 20    | 1.4   | 20       | 0.7   |
| Taloustoimet .....               | —     | —     | 155   | 10.7  | 155      | 5.2   |
| Erinäiset toimet .....           | 836   | 53.7  | 596   | 41.2  | 1 432    | 47.6  |
| Yhteensä                         | 1 557 | 100.0 | 1 448 | 100.0 | 3 005    | 100.0 |

100 työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 49.0 välitystä (ed. v. 39.8) ja 100 työpaikkatarjousta kohden 61.5 välitystä (ed. v. 73.1). Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 497 eli 31.9 % kaikista poikien välityksistä, tytöille 688 eli 47.5 % tyttöjen välityksistä eli yhteensä 1 185 varsinaista oppilaspaikkaa, mikä on 39.4 % välitysten kokonaismäärästä. Vuoden 1954 vastaavat prosenttimäärät olivat 32.2, 36.3 ja 34.3. Tilapäistöihin välitettiin 45 poikaa ja 14 tyttöä, yhteensä 59 eli 2.0 % kaikista välityksistä.

*Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus.* Osaston tehtävänä oli myös ammatinvalinnanohjausta saaneiden, sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien, menestyksen seuraaminen. Tarkkailun kohteena oli kertomusvuoden aikana 2 161 (1 909) henkilöä. Esimiehen lausuntojen hankkiminen näistä siirrettiin kuitenkin lausuntolomakkeiden uusimisen takia v:n 1956 alkupuolelle. Niinikään siirrettiin lukiossa jatkaneiden koulumenestyksen selvittäminen reikäkorttijärjestelmään siirtymisen vuoksi v:lle 1956. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 124 (139) henkilölle, jotka ammatillisen kehityksensä alkuvaiheessa eivät olleet tyydyttävästi menestyneet tai kaipasivat muuten lisäohjausta tai apua uuden työpaikan hankinnassa ja valinnassa.

Jälkitarkkailun yhteydessä jatkettiin kertomusvuoden kuluessa jo edellisenä vuonna aloitettua validiteettitutkimusta. Tämä tutkimus kohdistuu kaikkiaan 1 745 ammatinvalinnanohjausta saaneeseen henkilöön. Niistä on 971 keskikouluasteella ohjattua, joiden myöhempi koulussa ja työssä menestyminen selvitetään ja 774 jatkokoululaista, joiden työssä menestymistä tutkitaan esimiesten antamien lausuntojen perusteella. Näin voidaan työnsämenestys tai koulumenestys asettaa kriteeriksi ohjaukselle ja tutkia yksityiskohtaisesti ammatinvalinnanohjauksen käytössä ohjaushetkellä olevien opettajalausuntojen, kouluarvosanojen ja soveltuvuuskokeiden ennustavuutta. Tämän ja vastedes suoritettavien vastaavien tutkimusten helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi on vuoden kuluessa suunniteltu reikäkorttimenetelmään siirtymistä ja tätä suunnitelmaa voidaan ryhtyä toteuttamaan v:n 1956 alussa. Tässä yhteydessä on myös kaikki jälkitarkkailulomakkeet uusittu.

Uuden tutkimusmateriaalin matemaattis-tilastollinen käsittely, jonka yhteydessä kertomusvuonna laskettiin mm. 654 korrelaatiota ja suoritettiin eräitä faktorianalyysseja, johtaa menetelmien tarkistukseen ja parantamiseen sekä tekee ohjaajille mahdolliseksi käyttää opettajalausuntoja, soveltuvuuskokeita ja kouluarvosanoja entistä paremmin hyväkseen.

Esimiehen lausuntojen avulla on ollut mahdollista 1 075 työhön sijoittuneen henkilön osalta todeta, että 641:stä ohjausta noudattaneesta on menestymättömiä ollut 58 eli 9.0 % kun taas niistä 434:stä, jotka eivät ole noudattaneet ohjausta oli menestymättömiä 178 eli 41.2 %. Epäonnistuminen sattuu siis runsaasti neljä (4) kertaa useammin niille, jotka eivät noudata ohjausta.

*Valintakokeet.* Tässä kertomuksessa mainittujen soveltuvuuskokeiden lisäksi osasto suoritti myös ns. valintakokeita, joiden tarkoituksena on oppilasvalinnan helpottaminen tai työvoiman oton ratkaiseminen. Niinpä tutkittiin keväällä 111 (1 130) kaupungin valmistaviin ammattikouluihin pyrkivää kansakoulun oppilasta. Tämä testattavien ryhmä supistui huomattavasti edellisestä vuodesta siitä johtuen, että ammattikoulut siirtyivät ottamaan oppilaansa VII ja VIII luokilta, joille ei tarvinnut käytössä olevan testimateriaalin varassa järjestää valintakokeita, koska ko. oppilaat edellisenä vuonna olivat osallistuneet näiden testien varassa toimeenpantuihin valintakokeisiin. Sen sijaan käytettiin em. edellisen vuoden kokeiden tulokset hyväksi arvosteluvälineenä VII luokilta ammattikouluun pyrkivien kohdalla kun taas VIII luokilta pyrkivien osalta voitiin turvautua näillä luokilla suoritettuihin normaaleihin soveltuvuuskokeisiin. Tavanmukaiset vuosittain suoritettavat valintakokeet tehtiin kertomusvuonnakin Ryttylän koulukodissa (14 tapusta).

*Apuvälineiden ja menetelmien kehittäminen.* Kertomusvuoden aikana pyrittiin jatkuvasti kehittämään ja tehostamaan ohjausmenetelmiä, mm. jatkettiin jo edellisenä vuonna aloitettua haastattelumenetelmän kehittämistä ja syventämistä. Virkailijoiden kesken käytyjen neuvottelujen tuloksena syntynyt aineisto monistettiin ja asetettiin ohjaajien käyttöön.

Erityistä huomiota kiinnitettiin kertomusvuoden aikana kouluissa tapahtuvan yleisohjauksen tehostamiseen. Jo edellisenä vuonna ryhdyttiin kehittämään ammatinvalin-



nanohjauksen opetussuunnitelmaa, joka edellyttää ohjaajien entistä kiinteämpää mukanaoloa koulun puitteissa tapahtuvassa ohjaustyössä. Ko. suunnitelma saatiin kertomusvuonna kehitetyksi niin pitkälle, että sitä voitiin ryhtyä kokeilumielessä rajoitetusti toteuttamaan syksyllä 1955. Kokeilukauden jälkeen toivotaan voitavan ehkä jo lukuvuonna 1956/57 ryhtyä uutta järjestelmää toteuttamaan.

Kertomusvuoden aikana pyrittiin entistä tiiviimmin kehittämään jokainen yksityinen testi teknillisesti mahdollisimman kestäväksi, mikä on välttämätön toimenpide tavoitteena olevan testistön laajan perustutkimuksen suorittamiselle. Myös otettiin käyttöön uusia, toimistossa sovellettuja lahjakkuus- ja luonnetestejä.

Kouluissa käytetystä ohjausmateriaalista uusittiin »Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen» ja »Keskikoululaisen ammatinvalinta»-nimisten julkaisujen ruotsinkieliset painokset, minkä lisäksi otettiin uudet suomen- ja ruotsinkieliset painokset työkirjasta »Minä ja ammatit». Lisäksi on voitu ottaa käyttöön eräitä assistentti J. Mäkisen toimittamia ja Tammen kustannuksella julkaistuja uusia ohjausjulkaisuja, yhteensä 5 kpl. Kertomusvuonna otettiin niinkään käyttöön tarkistettut ja parannetut jälkitarkkailulomakkeet.

*Lukioluokkalaisten ammatinvalinnanohjaus.* Tähän mennessä ei ole ollut mahdollista antaa oppikoulujen lukioluokkalaisille järjestelmällistä ammatinvalinnanohjausta, vaikka yhä lisääntyvä määrä oppikoulujen lukioluokkalaisia on ilmestynyt ohjaajien vastaanotoille osoittaen siten tällaisen toiminnan tarpeellisuuden. Puutteen osittaiseksi poistamiseksi järjestettiin kokeilumielessä kevätlukukauden kuluessa yhteistyössä Töölön Rotaryklubin kanssa Töölön koulujen lukioluokkalaisille tarkoitetut esitelmätilaisuudet, joissa esiintyivät esitelmänpitäjinä eri alojen asiantuntijat. Näitä osaston huoneistossa pidettyjä esitelmätilaisuuksia jatkettiin jälleen syksyllä. Niistä saadut kokemukset olivat siinä määrin myönteisiä, että tullaan lukuvuoden 1956/57 toimintasuunnitelmaa laadittaessa harkitsemaan niiden yleistämistä koskemaan kaikkia kaupungissa toimivien oppikoulujen lukion viimeisellä luokalla olevia oppilaita.

*Menot.* Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 21 195 923 mk (ed. vuonna 16 531 012 mk).

Osaston virkailijat osallistuivat vuoden aikana sekä esitelmin että artikkelein toiminnan tunnetuksi tekemis- ja valistustyöhön.

Merimiesosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina merikapteeni B. Hilbert ja perämies L. Lindström sekä työntekijäin edustajina järjestösihteeri B. Johansson ja asiamies H. Löfström. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina prokuristi N. Flittner ja merikapteeni A. Korhonen sekä työntekijäin edustajina konemestari V. Rosenborg ja asiamies E. Larsson 16. 12. 1955 saakka sekä asiamies O. Keitele siitä lähtien.

Merimiesosaston johtajana oli ekonomi N. B. Mattsson.

Osaston toiminta saavutti kertomusvuonna tähänastisen huippunsa toimitettujen välitysten kokonaisluvun ollessa 4 080. Aikaisemmin välitysluku oli suurimmillaan v. 1952, jolloin toimitettiin 3 515 välitystä. Rahtimarkkinoilla v. 1955 vallinnut korkeasuhdanne sekä tonniston kasvu vaikuttivat ratkaisevasti osaston toiminnan vilkastumiseen. Ensimmäisenäkin vuosineljänneksenä, joka tavallisesti on osaston hiljaisinta aikaa, toimitettiin 741 välitystä eli 18.2 % koko välitysmäärästä. Merialan työvoimasta oli jatkuvaa puutetta. Alkuvuodesta ja kesällä esiintyi vaikeuksia kansi- ja talouspuolen työpaikkojen täyttämässä. Elokuusta lähtien alkoi lisäksi konepuolen työnhakijapuute vaikeuttaa osaston toimintaa. Aika ajoin on myös konemestareista ja perämiehistä ollut puutetta. Työvoimaa on jatkuvasti jouduttu tilaamaan muista merimiesvälitystoimistoista, pääasiassa Turusta ja Kotkasta. Merialan työvoimapuutteen vuoksi on huomattava määrä vastaanotettuja työpaikkatarjouksia ollut pakko peruuttaa. Laivat joutuivat näin ollen monasti lähtemään Helsingistä alimiehitettyinä. Runsas mereltä maa-aloille tapahtuva siirtyminen on myös osaltaan vaikuttanut em. työvoimapuulaan. Osaston yleinen rasisusluku oli 101.2 (työnhakemuksia 100 työpaikkatarjousta kohden).

Ensi kertaa merille pyrkiviä henkilöitä voitiin kertomusvuonna sijoittaa 352. Näistä oli alle 18-vuotiaita 164 (nuoriso-osaston tilastossa).

Osasto oli kertomusvuonna kiinteässä yhteistyössä merialan eri ammattijärjestöjen kanssa. Osastonjohtaja selosti sekä radion että päivälehtien välityksellä ajankohtaisia merimiesvälitystä koskevia kysymyksiä.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön Vaasassa 14. 10. 1955 järjestämällä meri-alan työnvälittäjien yleisillä neuvottelupäivillä osastonjohtaja edusti Helsingin kaupungin merimiesvälitystoimistoa.

Helsingin satamaan saapuneiden suomalaisten alusten luku oli kertomusvuonna 1 154 ja niiden vetoisuus 1 231 305 nettorekisteritonnia (ed. vuonna 1 073 alusta, 1 076 356 n. rek. tonnia).

*Työnhakemuksia* oli kertomusvuonna 4 663 (ed. vuonna 4 098), joista miesten työnhakemuksia 4 110 eli 88.1 % (3 559, 86.8 %) ja naisten työnhakemuksia 553 eli 11.9 % (539, 13.2 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 565 eli 13.8 %. Miesten työnhakemusten kohdalla oli lisäys 551 eli 15.5 % ja naisten 14 eli 2.6 %.

Suurin työnhakemusten lukumäärä oli heinäkuussa, 845 työnhakemusta ja pienin tammikuussa, 408 työnhakemusta.

Työnhakemukset jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 833 eli 39.3 % (ed. vuonna 1 555, 37.9 %), konehenkilökuntaa 1 694 eli 36.3 % (1 471, 35.9 %), taloushenkilökuntaa 1 116 eli 24.0 % (1 041, 25.4 %), joista miesten työnhakemuksia 563 ja naisten 553 (502, 539), sekä muut 20 eli 0.4 %.

*Työtä hakeneiden henkilöiden* luku oli 2 881 (ed. v. 2 597), joista miehiä 2 530 eli 87.8 % (2 268, 87.3 %) ja naisia 351 eli 12.2 % (329, 12.7 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 284 eli 10.9 %. Miesten kohdalla oli lisäys 262 eli 11.6 % ja naisten kohdalla 22 eli 6.7 %. Työnhakijain kokonaismäärässä tapahtunut lisäys aiheutui pääasiassa ensi kertaa merille pyrkivien lukumäärän suurenemisesta.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakaantuivat seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 154 eli 40.0 % (ed. v. 987, 38.0 %), konehenkilökuntaa 1 051 eli 36.5 % (953, 36.7 %), taloushenkilökuntaa 663 eli 23.0 % (637, 24.5 %), joista miehiä 312 ja naisia 351 (308, 329), sekä muut 13 eli 0.5 % (20, 0.8 %).

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia keskimäärin 51 % (ed. vuonna 40 %). Vieraskuntalaisten työnhakijain lukumäärän suhteellinen nousu johtui parantuneista mahdollisuuksista päästä merialan työhön. Vieraskuntalaisista oli huomattava määrä ensi kertaa merille pyrkiviä henkilöitä.

*Työpaikkatarjouksia* oli kertomusvuonna 4 609 (ed. vuonna 3 680), joista miesten paikkoja 3 981 eli 86.4 % (3 136, 85.2 %) ja naisten paikkoja 628 eli 13.6 % (544, 14.8 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 929 eli 25.2 %. Miesten työpaikkatarjouksia oli 845 eli 26.9 % ja naisten 84 eli 15.4 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 101.2 työnhakemusta (edellisenä vuonna rasisusluku oli 111.4).

Työpaikkatarjouksia oli eniten heinäkuussa, 575, ja vähiten tammikuussa, 226.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat eri aloille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 687 eli 36.6 % (ed. vuonna 1 346, 36.6 %), konehenkilökuntaa 1 334 eli 29.0 % (1 016, 27.6 %), taloushenkilökuntaa 1 277 eli 27.7 % (1 127, 30.6 %), joista miesten paikkoja 649 ja naisten 628 (583, 544), sekä muut 311 eli 6.7 % (191, 5.2 %). Ryhmä »muut» käsittää laivoissa niiden satamassa ollessa suoritettavat korjaus-, puhdistus- ym. työt, joiden suorittamiseen käytetään laivatöihin tottunutta työvoimaa.

*Työnvälityksiä* toimitettiin kertomusvuonna 4 080 (ed. vuonna 3 420), joista miesten välityksiä 3 512 eli 86.1 % (2 909, 85.1 %) ja naisten välityksiä 568 eli 13.9 % (511, 14.9 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 660 eli 19.3 %. Miesten kohdalla oli lisäys 603 eli 20.7 % ja naisten kohdalla 57 eli 11.2 %.

Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä yhteensä 885, mikä on 21.7 % kokonaismäärästä (ed. vuonna 904, 26.4 %). Tilapäisiin toimiin oli välityksiä yhteensä 337, mikä on 8.2 % kokonaismäärästä (ed. vuonna 210 eli 6.1 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 87.5 välitystä (ed. vuonna 83.5) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 88.5 välitystä (ed. vuonna 92.9).

Työnvälityksiä oli eniten kesäkuussa, 473, ja vähiten tammikuussa, 180.

Työnvälitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 435 eli 35.2 % (ed. vuonna 1 227, 35.9 %), konehenkilökuntaa 1 200 eli 29.4 % (970, 28.4 %), taloushenkilökuntaa 1 144 eli 28.4 % (1 042, 30.5 %), joista miesten välityksiä 576 ja naisten 568 (531, 511), sekä muut 301 eli 7.0 % (181, 5.2 %).

Edellä olevan tilaston mukaan oli taloushenkilökunnan välityksiä 28 enemmän kuin työnhakemuksia. Tämä johtuu siitä, että työnvälitystoimiston muilla osastoilla kirjoissa

olevia työnhakijoita on välitetty merialan toimiin. Tällöin työnvälitys merkitään merimiesosaston tilastoon ja työnhakemus ao. osaston tilastoon.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 3 130 605 mk (ed. vuonna 2 843 719 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoilteistä.

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina agronomi V. Sirkiä ja kapteeni R. E. Norrback sekä työntekijäin edustajina puheenjohtaja J. Auer ja liittosihteeri K. H. J. Vähätalo. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina maanviljelysneuvos M. J. Kaltio ja maatalous- ja metsätieteen kandidaatti G. Engström sekä työntekijäin edustajina toimitsijat N. N. Jeminen ja H. J. A. Snabb. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoitaja M. Valtonen.

Kulunut vuosi oli maataloudelle epäsuotuisa. Edellisenä vuonna maatalouden sato-  
tulokset olivat kärsineet yhtämittaisista sateista. Nyt kuluneena vuonna kylmä kevät myöhästytti ensin kevättöitä ja sitten kesäkuussa alkanut ja melkein yhtäjaksoisesti syyskuulle jatkunut kova kuivuus aiheutti Etelä- ja Lounais-Suomessa satotuloksissa huomattavan vähennyksen. Varsinkin keväällä kylvetetyt viljakasvit, perunat ja juurikasvit kärsivät kuivuudesta, josta aiheutui toisin paikoin suoranaisia katoja.

Tämä kaikki vaikutti tietysti työvoiman kysyntään. Maataloustyöt saatiin nopeasti ja tavallista vähemmällä työvoimalla tehdyksi.

Kuluneen vuoden metsätyöt muodostuivat suurin piirtein edellisen vuoden kaltaisiksi. Vientisuhdanteissa ei ollut tapahtunut muutoksia. Uusia kauppvoja ei solmittu yhtä runsaasti kuin edellisenä vuonna, mutta edellisten vuosien kaupoista riitti lisäksi vielä hakaamista. Hakkuutyömaita oli melko runsaasti. Sääsuhteet olivat kuluneena vuonna metsätöille edulliset sekä hakkuun että ajon aikana.

Miestyövoimaa on yleensä ollut riittävästi saatavissa. Naistyövoimasta, varsinkin maatalouden lypsytaitoisista apulaisista ja karjakoista on edelleen puutetta. Työnvälitystoimistossa käy melko runsaasti naimisissa olevia karjakoita ja karjanhoitajia, joiden miehet ovat kaupungissa töissä, hakemassa asunnon takia paikkaa mahdollisimman läheltä kaupunkia.

*Työnhakemuksia* oli kertomusvuonna 3 721 (ed. vuonna 3 851), joista miesten 2 818 eli 75.7 % (2 918, 75.8 %) ja naisten 903 eli 24.3 % (933, 24.2 %). Työnhakemusten lukumäärä väheni 130:llä eli 3.4 %, joista miesten 100:llä eli 3.4 % ja naisten 30:llä eli 3.2 %.

Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärä oli 2 319 (ed. vuonna 2 140), josta miehiä 1 704 eli 73.5 % (1 578, 73.7 %) ja naisia 615 eli 26.5 % (562, 26.3 %). Työnhakijoiden lukumäärä lisääntyi siis 179:llä eli 8.4 %, josta miehiä 126 eli 8.0 % ja naisia 53 eli 9.4 %.

Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia keskimäärin 79 % (77 %).

Eniten työnhakijoita, 602 eli 26 % työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään metsätyömiehet. Lähinnä suurimmat ryhmät olivat muut maanviljelystyöntekijät 588 eli 25.4 %, karjakot 333 eli 14.4 % ja perheelliset maatyömiehet 251 eli 10.8 %.

*Työpaikkatarjouksia* tehtiin 2 940 (ed. vuonna 3 029), joista miesten työpaikkoja koskevia 2 167 eli 73.7 % (2 170, 71.6 %) ja naisten työpaikkoja koskevia 773 eli 26.3 % (859, 28.4 %). Työpaikkatarjoukset vähenivät kertomusvuonna 89:llä eli 2.9 %, joista miesten osuus oli 3 eli 0.1 % ja naisten 86 eli 10.0 %. Tarjotuista työpaikoista kuului ryhmään muut maanviljelystyöntekijät 829 eli 28.2 %, ryhmään metsätyömiehet (hakkuumiehet) 733 eli 24.9 %, karjakoiden ryhmään 337 eli 11.5 % ja perheellisten maatyömiesten ryhmään 249 eli 8.5 %.

Työnvälityksiä suoritettiin 2 296 (ed. vuonna 2 279), joista miesten välityksiä 1 848 eli 80.5 % (1 815, 79.6 %), ja naisten 448 eli 19.5 % (464, 20.4 %). Välitysten määrä lisääntyi 17:llä eli 0.7 %. Miesten välitykset lisääntyivät 3:llä eli 1.8 % ja naisten vähenivät 16:llä eli 3.4 %.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 1 783 782 mk (ed. vuonna 1 318 624 mk).

Osastolle on saatu kuluvana vuonna, kuten jo edellisenäkin, seuraavat lehdet: Maa-seudun Tulevaisuus, Maataloustyönantaja, Teho, Puutarha, Puutarha-Uutiset, Karjatalous, Metsälehti ja Tidskrift för Lantmän.

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat L. Vuoristo ja U. Heinonen sekä työntekijäin edustajina toimittaja Y. Karisalmi ja sihteeri A. Fredriksson. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtaja K. Koski-

nen ja hänen tilallaan johtaja E. Örn 9. 5. alkaen ja johtaja M. Salmi sekä työntekijöiden edustajina toimitsija H. Ahonala ja vahtimestari V. Örn. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Kertomusvuoden päättyessä tuli kuluneeksi kymmenen vuotta ravintolaosaston toiminnan alkamisesta. Tämän johdosta todettakoon, että vv. 1946—1955 työnhakijoiden kokonaismäärä oli 31 897 (miehiä 3 951, naisia 27 946), työpaikkatarjousten 51 395 (3 488, 47 907) ja välitysten 36 212 (2 610, 33 602). Välityksiä on siten ollut kuluneena kymmenvuotiskautena enemmän kuin työnhakijoita, sillä työvoiman jatkuvan puutteen johdosta on samoja työnhakijoita jouduttu vuosittain välittämään työhön useampia kertoja.

Edellä mainittuna toimintakautena on työvoiman kysyntä vuosi vuodelta lisääntynyt, kun sitävastoin työvoiman tarjonta on työntekijäpulan tähden eräinä vuosina vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 1946 työpaikkatarjouksia oli 30.4 % enemmän kuin työnhakijoita; kertomusvuonna vastaava prosenttiluku oli 91.3 %.

Uudet majoitus- ja ravitsemusliikkeet ja ennätysmäisen vilkas matkailijaliikenne (esim. maahan saapuneiden ulkomaisten matkailijoiden lisäys oli kertomusvuonna 29.3 % edelliseen vuoteen verrattuna) lisäsivät kertomusvuonna ammatti- ja kielitaitoisien henkilökunnan kysyntää. Ruotsia osaavan tarjoiluhenkilöstön ja pätevien anniskeluravintolankeittäjien sekä -kylmäkköjen puute aiheutti työnantajille eniten huolta erityisesti kesällä.

Tyydytyksellä voitiin todeta, että työnantajat kiinnittivät kertomusvuonna entistä enemmän keittäjä- ja kylmäkköharjoittelijoita palvelukseensa.

Heinäkuussa ravintola-alaa uhannut lakko saatiin vältetyksi työmarkkinaosapuolten päästyä sitkeiden neuvottelujen jälkeen sopimukseen.

Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto irtisanoi 31. 10. 1955 alan työehtosopimuksen ja 28. 12. 1955 alan palkkasopimuksen.

Suhteet alan ammattiliittoihin, Alkoholiliikkeen ravintolatoimistoon sekä Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon ja Yleisen Osuuskauppojen Liiton toimenvälitysjaoistoihin olivat kertomusvuonnakin hyvät. Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto julkaisi äänenkannattajassaan osaston laatimia kirjoituksia työnvälityksestä.

Osaston mainostoiminta keskittyi pääasiassa sanomalehti-ilmoitteluun ja -kirjoitteluun sekä ohjelehtisten ja mainoskorttien jakamiseen asiakkaille.

*Työnhakemusten* luku oli kertomusvuonna 8 443 (8 612), joista miesten 1 012 eli 12.0 % (892, 10.4 %) ja naisten 7 431 eli 88.0 % (7 720, 89.6 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 169 eli 2.0 %. Miesten työnhakemukset lisääntyivät 120:llä eli 13.5 %, naisten vähenivät 289 eli 3.7 %.

Työnhakemuksia oli eniten elokuussa, 987, ja vähiten helmikuussa, 521.

Työnhakemukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 541 (miehet 150, naiset 391) eli 6.4 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 3 691 (miehet 333, naiset 3 358) eli 43.7 %, keittiöhenkilöstö 3 752 (miehet 190, naiset 3 562) eli 44.4 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 401 (miehet 296, naiset 105) eli 4.8 % ja muut 58 (miehet 43, naiset 15) eli 0.7 % työnhakemusten em. kokonaismäärästä.

*Työnhakijoiden* luku oli 3 567 (3 765), joista miehiä 456 eli 12.8 % (403, 10.7 %) ja naisia 3 111 eli 87.2 % (3 362, 89.3 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 198 eli 5.3 %. Miesten luku lisääntyi 53:lla eli 13.2 %, naisten väheni 251:llä eli 7.5 %.

Työnhakijoita oli eniten syyskuussa, 897, ja vähiten joulukuussa, 478.

Työssä olevia työnhakijoita oli 54.7 % (51.0 %) kaikista työnhakijoista.

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 53.2 % (55.9 %).

Työnhakijat jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 248 (miehet 61, naiset 187) eli 7.0 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 356 (miehet 137, naiset 1 219) eli 38.0 %, keittiöhenkilöstö 1 765 (miehet 116, naiset 1 649) eli 49.5 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 171 (miehet 126, naiset 45), eli 4.8 % ja muut 27 (miehet 16, naiset 11) eli 0.7 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä.

Työnhakemuksia ja työnhakijoita oli kertomusvuonna vähemmän kuin edellisenä vuonna, koska edellisenä vuonna tarvittiin runsaasti kotirouvia ja muita naisia TUL:n liittojuhlien ajaksi kenttämuonitustehtäviin.

Miespuolisen keittiöhenkilöstön kohdalla työnhakemukset lisääntyivät 169:stä 190:een ja työnhakijat 80:stä 116:een lähinnä senvuoksi, että maassamme kesällä olleet ulkomaiset opiskelijat pyrkivät tilapäisiksi astianpesijöiksi.

Skandinaavisia alan ammattityöntekijöitä ei ilmoittautunut työnhakuun. Muutamat Ruotsissa asuvat suomalaiset keittiöapulaiset tiedustelivat kirjeitse työpaikkaa.

Kurssitoiminta oli kertomusvuonna vilkasta: esim. Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulu järjesti hovimestarikurssin Helsingissä ja useita täydennyskursseja tarjoilijoille, keittäjille ja kokeille eräissä muissa kaupungeissa. Yhtyneet Ravintolat Oy. kartutti tarjoiluhenkilökuntaansa järjestämällä vasta-alkajille 4 ½ kuukautta kestäneen kurssin Imatran Valtionhotellissa. Kurssille valittiin 25 oppilasta 120 hakijasta.

Työpaikkatarjousten luku oli 6 868 (6 448), joista miehille 465 eli 6.8 % (383, 5.9 %) ja naisille 6 403 eli 93.2 % (6 065, 94.1 %). Kokonaislisäys oli 420 eli 6.5 %. Työpaikkatarjoukset miehille lisääntyivät 82:lla eli 21.4 %, naisille 338:lla eli 5.5 %.

Ylioppilasvälitykselle jätetty 34 työpaikkatarjousta sisältyvät edelläoleviin lukuihin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten toukokuussa, 737 ja vähiten marraskuussa, 407.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 222 (miehet 84, naiset 138) eli 3.2 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 2 446 (miehet 183, naiset 2 263) eli 35.9 %, keittiöhenkilöstö 4 000 (miehet 111, naiset 3 889) eli 58.5 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 123 (miehet 56, naiset 67) eli 1.8 % ja muut 43 (miehet 25, naiset 18) eli 0.6 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 6 834 (miehet 459, naiset 6 375). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen jo aikaisemmin mainitut työpaikkatarjoukset: miehet 6 ja naiset 28.

Vakinaisten työntekijöiden ja pätevien kesäloimasijaisten puute lisäsi tilapäistyövoiman kysyntää etenkin kesäkuukausina. Sitä ei aina voitu toimittaa riittävästi, esim. naistarjoilijat olivat kesällä melko usein haluttomia lähtemään vapaailtoinaan tilapäistyöhön.

Helsingin ulkopuolella sijaitsevat hotellit ja ravintolat jättivät jo maaliskuun alkupuolella työpaikkatarjouksia Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulun oppilaille. Oppilasmäärän pienuuden takia, varsinkin keittiölinjalla, lukuisat paikat jäivät täyttämättä.

Mainittakoon, että Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulusäätiö pääsi kertomusvuoden opulla jatkamaan uuden ammattikoulun keskeytyksissä olleita rakennustöitä Alkoholiikkeen myöntämän lainan turvin.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 122.9 (133.6) työnhakemusta.

Työnvälitysten luku oli 4 774 (4 722), joista miehiä 340 eli 7.1 % (255, 5.4 %) ja naisia 4 434 eli 92.9 % (4 467, 94.6 %). Kokonaislisäys oli 52 eli 1.1 %. Miesten välitys lisääntyi 85:llä eli 33.3 %, naisten väheni 33:lla eli 0.7 %.

Ylioppilasvälityksen 12 välitystä sisältyvät edelläoleviin lukuihin.

Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 608 eli 12.8 % kaikista välityksistä (457, 9.7 %).

Välitykset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 118 (miehet 50, naiset 68) eli 2.5 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 967 (miehet 153, naiset 1 814) eli 41.3 %, keittiöhenkilöstö 2 595 (miehet 92, naiset 2 503) eli 54.5 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 64 (miehet 31, naiset 33) eli 1.3 % ja muut 18 (miehet 12, naiset 6) eli 0.4 % välitysten kokonaismäärästä, joka oli 4 762 (miehet 338, naiset 4 424). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen em. välitykset: miehet 2 ja naiset 10.

Miestarjoilijoiden välitys lisääntyi 104:stä 153:een lähinnä sen tähden, että kesäravintolat, kuten esim. koko aukioloaikansa pätevien työntekijöiden puutteessa vajaan tarjoiluhenkilökunnalla toiminut Hangan kasino, mieluummin ottivat tilapäistyöhön, semminkin viikonlopuiksi, työnrasitusta paremmin kestäviä miestarjoilijoita.

Anniskeluravintolan kassojen puute — niiden tarjonta oli kertomusvuonna 25 % kysyntää pienempi — häytti välitystä sesonkiaikana; sensijaan viime aikoina suosituiksi tullessiin kassa-antelijan toimiin jäätelö- ja kahvibaareissa oli helpompi saada ehdokkaita.

Ulkomaille ei välitetty henkilökuntaa. Työpäivää kohden oli 15.9 työnvälitystä (15.6). Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 69.5 (73.2) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 56.5 (54.8) välitystä.

Osaston kokonaismenot olivat 3 413 539 mk (3 179 798 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoilitteistä.